

Sukupuolineutraali kielenkäyttö – nimikkeissä ja toiminnassa sekä viestinnässä

Työt 30.11.2021 § 25

Valmistelija

Eija Hämäläinen, hallintojohtaja
p. 040 354 0292, eija.hamalainen@rautjarvi.fi

Euroopan neuvosto on antanut suosituksen seksismin karsimiseksi kielestä (Council of Europe – Recommendation N° R (90) 4 on the Elimination of Sexism from Language).

Suomen kielen lautakunta pitää Euroopan neuvoston suosituksen huomioon ottamista tärkeänä myös Suomessa. Toisin kuin monissa muissa Euroopan kielissä suomen kielessä sanoilla ei ole sukuja ja miehiin ja naisiin viitataan samalla persoonapronominilla. Suomessa kielellinen epätasa-arvo ilmenee muilla tavoin. Esimerkkejä siitä ovat mm. työntekijän sukupuoleen viittaavat ammattinimikkeet (aulaemäntä, asiamies, järjestysmies) sukupuolen epäsymmetrinen merkitseminen henkilöviittauksissa (lääkäri – naislääkäri) yleispätevä (geneerinen) maskuliinisuus sanastossa ja sanonnoissa (esim. virkaveli, uskottu mies, kotimies, jokamiehenoikeus, lähteä yhtenä miehenä).

Suomen kielen lautakunta haluaa edistää sukupuolesta riippumatonta kielenkäyttöä. Lautakunta suosittaa sukupuolineutraaleja ilmauksia luotaessa uusia tehtävänimikkeitä; myös jo vakiintuneita nimikkeitä on hyvä tarkastella kriittisesti ja muuttaa tarvittaessa sukupuoleen viittaamattomiksi. Sukupuoleen viittaavia ammattinimikkeitä onkin jo pyritty karsimaan, ja jotkin niistä ovat yhteiskunnan ja sukupuoliroolien muuttuessa korvautuneet neutraaleilla vaihtoehdoilla (saamamies → velkoja, luottamusmies → luottamushenkilö, edusmies → edustaja, lehtimies → toimittaja, tasa-arvoasiamies → tasa-arvovaltuutettu).

Lautakunnan mielestä erityisesti lainsäädännön ja hallinnon kielessä on syytä kiinnittää huomiota termien ja sanaston valintaan, jotta viralliset ammattinimikkeet tai hallinnon käytänteet eivät osaltaan estäisi sukupuolten välistä kielellistä tasa-arvoa. Lautakunta suosittaa, että tilaisuuden tullen myös nykyisessä säädöskielessä käytettyjä nimikkeitä vaihdetaan vähitellen sukupuolineutraaleihin silloin, kun vaihdoksille tarjoutuu mahdollisuus muiden uudistusten yhteydessä.

Rautjärven kunnan osalta on nimikkeiden tarkastelu tehty ja toiminnassa sekä viestinnässä pyritään käyttämään sukupuolineutraalia kieltä. Rautjärven kunnalla on käytössä neljä eri nimikettä, jotka sisältävät sukupuolisidonnaisen ilmaisun: laitosmies, vesihuoltoammattimies, rakennusmies ja esimies. Kaikki nimikkeet ovat korvattavissa sukupuolineutraalilla nimikkeellä ja ko. toimenhaltijoiden kanssa käydään keskustelu nimikkeen muuttamisesta.

Esittelijä

Hallintojohtaja Hämäläinen Eija Rautjärvi

Päätösehdotus

Työyhteisötoimikunta käy keskustelun sukupuolineutraalista kielenkäytöstä nimikkeissä ja toiminnassa sekä viestinnässä. Työyhteisötoimikunta esittää kunnanhallitukselle sukupuolineutraalin kielenkäytön huomioimista toiminnassa ja viestinnässä sekä nimikkeissä. Ammattinimikkeet muutetaan sukupuolineutraaliin muotoon seuraavasti:

- laitosmies muutetaan kiinteistöhoitajaksi

- vesihuoltoammattimies muutetaan vesihuollon ammattilaiseksi
- rakennusmies muutetaan rakentajaksi
- esimies muutetaan lähijohtajaksi

Päätös Hyväksyttiin.

Kh 20.12.2021 § 264
205/01.00.00/2021

Valmistelija Eija Hämäläinen, hallintojohtaja
p. 040 354 0292, eija.hamalainen@rautjarvi.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja Anttila Harri

Päätösehdotus Kunnanhallitus käy keskustelun sukupuolineutraalista kielenkäytöstä nimikkeissä ja toiminnassa sekä viestinnässä ja päättää, että sukupuolineutraalin kielenkäytön huomioidaan toiminnassa ja viestinnässä sekä nimikkeissä. Ammattinimekkeet muutetaan sukupuolineutraaliin muotoon seuraavasti:

- laitosmies muutetaan kiinteistöhoitajaksi
- vesihuoltoammattimies muutetaan vesihuollon ammattilaiseksi
- rakennusmies muutetaan rakentajaksi
- esimies muutetaan lähijohtajaksi

Päätös Hyväksyttiin.